

www.nfunorge.org
Adresse: Postboks 8954, Youngstorget
0028 Oslo
E-post: post@nfunorge.org
Telefon: 22 39 60 50
Telefaks: 22 39 60 60
www.nfunorge.org

Kunnskapsdepartementet

Oslo, 9. juni 2017

Høring om forslag til ny generell del av læreplanverket for grunnopplæringen

Det vises til høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet vedrørende ovennevnte høring.

Norsk forbund for utviklingshemmede (NFU) er en menneskerettsorganisasjon, som arbeider for full deltakelse og likeverd, og mot diskriminering. NFU skal ivareta interessen til mennesker med utviklingshemming og deres familier, overfor sentrale, regionale og lokale myndigheter. NFU har 8500 medlemmer.

Opplæringens verdigrunnlag

Vi mener det er bra at det, under punkt 1.1 om menneskeverdet, presiseres at alle mennesker er like mye verdt, at skolen skal fremme likeverd og likestilling, og at den enkelte elev har krav på å bli verdsatt og behandlet likeverdig ut fra den enkeltes forutsetninger og behov, uten å bli utsatt for diskriminering. Isolert sett fremstår dette som så generelt at det omfatter alle, uavhengig av egenskaper og forutsetninger. Lest i sammenheng med resten av høringsnotatet, får man imidlertid et annet inntrykk.

Høringsnotatet fokuserer mye på respekt og forståelse for etniske, religiøse og språklige ulikheter. Under punktet om menneskeverdet står det for eksempel at «[d]en enkeltes personlige overbevisning og samvittighet må tas på alvor, slik at alle kan tenke, tro og ytre seg fritt.» Under punktet om kultur, identitet og mangfold fokuseres det også på respekt og forståelse for etniske, kulturelle, religiøse og språklige minoriteter. Ingen steder i høringsnotatet presiseres det at også andre minoritetsgrupper i samfunnet, for eksempel personer med nedsatt funksjonsevne, også har behov for respekt og forståelse. Dette medfører at den som leser læreplanens overordnede del lett kan få inntrykk av at likeverd, inkludering, respekt og forståelse er viktigst i forhold til etniske, religiøse og språklige minoriteter.

Vi mener derfor at det bør presiseres at opplæringen også skal gi elevene kunnskap om og forståelse for andre vesentlige forhold ved en person, slik som

funksjonsnedsettelse. Det bør presiseres at også andre former for ulikheter enn etnisitet, religion og språk er en berikelse for samfunnet, og at også disse ulikhetene må verdsettes.

I forordet til høringsnotatet presiseres det at «[b]arnehagen og grunnopplæringen er deler av et felles opplæringsløp og bygger på et likt verdigrunnlag.» Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver fastsetter at «[b]arnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn.» For at barnehagen og grunnopplæringen faktisk skal bygge på et likt verdigrunnlag, mener vi at læreplanens overordnede del bør nevne alle vesentlige forhold ved en person, slik rammeplanen for barnehagen gjør. Dette vil gi et bedre grunnlag for inkludering og forståelse for alle som har andre forutsetninger enn majoriteten.

Grunnleggende ferdigheter

Læreplanverket opererer med fem grunnleggende ferdigheter; lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter. I høringsnotatets punkt 2.4 om grunnleggende ferdigheter, uttales det at «[d]isse ferdighetene er nødvendige redskaper for læring i alle fag og er avgjørende for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.» Videre i punkt 2.4 legges det stor vekt på viktigheten av muntlig kommunikasjon, blant annet gjennom denne setningen: «Fortrolighet med muntlig og skriftlig språk er for eksempel en forutsetning for læring og for utviklingen av den enkelte elevs kulturelle identitet og sosiale relasjoner.» Vi vil påpeke at noen elever er uten muntlig språk, og mange av disse elevene vil aldri kunne få muntlige ferdigheter. Vi mener derfor at det bør presiseres at fortrolighet med kommunikasjon, uavhengig av metode, er grunnlag for læring og utvikling av den enkelte elevs kulturelle identitet og sosiale relasjoner.

Målbarehet

Læreplanens overordnede del er den eneste delen av læreplanverket som legger føringer for inkluderende og likeverdig opplæring. På mange måter gjør dette den overordnede delen til den viktigste delen. Likevel er det ikke mulig å måle om de føringene den overordnede delen legger opp til blir fulgt. Vi mener derfor at læreplanens overordnede del bør utformes på en måte som gjør det mulig å kontrollere at verdiene og prinsippene blir oppfylt i praksis.

Tilrettelegging for den enkelte elev

Vi mener det er veldig bra at det presiseres, under punkt 3.1 om tilrettelegging for den enkelte elev, at «[t]ilpasset opplæring i størst mulig grad [skal] skje gjennom variasjon og tilpasninger til mangfoldet i elevgruppen innenfor fellesskapet.» Spesialskolene, spesialklasser eller spesialoppgaver er ikke egnet for å oppnå inkludering og en følelse av likeverd.

Et inkluderende læringsmiljø

Vi mener det er bra at det presiseres, under punkt 3.2 om et inkluderende læringsmiljø, at man «[i] arbeidet med å utvikle et inkluderende og inspirerende læringsmiljø skal [anerkjenne mangfold som en ressurs], som fremmer kunnskap om og forståelse for forskjeller.» Som nevnt ovenfor er det imidlertid viktig at det kommer

tydelig frem i den overordnede delen at de forskjellene man skal ha kunnskap om og forståelse for ikke bare er knyttet til etnisitet, religion og språk, men også funksjonsnedsettelse og andre vesentlige forhold ved en person.

Med vennlig hilsen,

Hedvig Ekberg
Generalsekretær

Ingvild Østerby
Juridisk rådgiver